

PEACHD - пілотний проєкт європейських дій, спрямований на вивчення та аналіз впливу детермінант здоров'я на розвиток онкологічних захворювань.

Адаптація та впровадження підходу BRIEF є важливим інструментом для здійснення комплексної профілактики онкологічних захворювань шляхом впливу на фактори ризику, пов'язаних зі способом життя.

Огляд: PEACHD ¹ зосередиться на профілактиці раку серед переміщених осіб та груп з низьким соціально-економічним статусом через розробку та випробування великомасштабних інтегрованих стратегій скринінгу та короткотривалих інтервенцій, що просувають здоровий спосіб життя та усувають фактори ризику, пов'язаних з раком та іншими неінфекційними захворюваннями.

фон:

Рак спричиняє майже чверть усіх щорічних смертей у Європі, і очікується, що до 2040 року ця цифра зросте більш ніж на 34%. У Європі існують нерівності в рівнях захворюваності на рак серед населення, причому групи з нижчим соціально-економічним статусом (СЕС) страждають від непропорційно високого навантаження, пов'язаного з раком.

Попит на медичну допомогу перевищує ресурси європейських систем охорони здоров'я, зокрема в країнах, які підтримують більшу кількість біженців, що робить широкомасштабні та ефективні профілактичні ініціативи пріоритетними.

Оскільки майже половину всіх випадків онкологічних захворювань можна пояснити факторами способу життя, які можна змінювати, такими як, наприклад, куріння, вживання алкоголю та низька фізична активність, профілактика та контроль за захворюваністю на рак значною мірою залежать від зміни звичок і поведінки населення. Ці основні фактори ризику розвитку раку також є факторами ризику багатьох інших поширених неінфекційних захворювань (НІЗ), таких як серцево-судинні захворювання та депресія.

Посібник BOOЗ BRIEF (WHO-EU BRIEF), опублікований у 2022 році, є керівництвом щодо впровадження короткотривалих інтервенцій у первинній медичній допомозі (тут і надалі, під інтервенцію мається на увазі, короткотривала, кілька хвилин, консультація, порада, надання рекомендацій чи перенаправлення до іншого фахівця для подальшої роботи з поведінковими факторами ризику). Посібник наголошує на комплексному підході до короткотривалих інтервенцій, які направлені на кілька поведінкових факторів ризику онкологічних захворювань та інших НІЗ. У посібнику описуються передумови та підходи до впровадження програм короткотривалих інтервенцій на базі первинної

¹ **Фінансування:** Програма EU4Health (2021/2027)
Конкурс проєктних заявок: EU4H-2022-PJ-3

медичної допомоги, надаються рекомендації щодо їх проведення з урахуванням поведінкових і культурних особливостей, а також наводяться численні приклади. Наступним кроком є оперативне впровадження цього посібника та розробка і тестування конкретних адаптованих стратегій реалізації таких превентивних заходів.

Існує постійно зростаюча доказова база, що використання цифрових технологій у превентивних програмах може ефективно покращувати ці поведінкові фактори, позитивно впливаючи на просування здорового способу життя. Цифрові технології дедалі більше використовуються у сфері охорони здоров'я для промоції здоров'я, профілактики захворювань, пов'язаних зі способом життя, та самостійної опіки над хронічними захворюваннями, особливо там, де корисні численні контакти, як, наприклад, у підтриманні фізично активного способу життя.

Ціль:

Основною метою проєкту PEACHD є створення і випробування широкомасштабного інтегрованого скринінгу та короткотривалої інтервенції для профілактики онкологічних захворювань шляхом усунення факторів ризику пов'язаних зі способом життя, таких як куріння, вживання алкоголю, недостатня фізична активність, незбалансоване харчування, надмірна вага та вплив сонця (ультрафіолету).

З метою усунення нерівностей у сфері охорони здоров'я серед різних груп європейського населення, проєкт PEACHD впроваджує підхід WHO-EU BRIEF (2022) до надання короткотривалих інтервенцій у первинній медичній допомозі. Використання процесів в рамках проєкту узгоджуватиметься з цілями спільних дій ЄС в боротьбі з онкологічними захворюваннями. Спільно розроблятимуться протоколи та інструменти для подальшого їх використання в трьох різних контекстах.

Проєкт передбачає адаптацію та тестування інструментів у трьох країнах: Польщі, Чехії та Іспанії (Каталонії), з особливою увагою до біженців, мігрантів і груп населення з низьким соціально-економічним статусом.

Конкретно, PEACHD має на меті:

- розробити та адаптувати короткотривалу інтервенцію віч-на-віч та з використанням цифрових технологій для корекції поведінкових факторів, що підвищують ризик раку (та інших неінфекційних захворювань);
- підготувати медичний персонал, соціальних працівників, представників громадських організацій та інших українських фахівців до використання та просування цих технологій;
- досліджувати масштаб охоплення програми серед загального населення, груп з низьким соціально-економічним статусом та переміщених осіб.

Розташування проєкту

- Іспанія
- Польща
- Чехія
- Португалія
- Україна

Загалом результати PEACHD включатимуть:

- розробку та пілотне випробування в закладах первинної медичної допомоги та громадської опіки багатофакторного скринінгу та короткотривалої інтервенції, зосереджених на поведінкових факторах ризику, пов'язаних з виникненням онкологічних захворювань та інших неінфекційних захворювань;
- пілотні навчання медичних працівників та працівників громадської опіки, які працюють з уразливими групами, щодо надання інтервенції;
- методичні рекомендації щодо навчання медичного персоналу та працівників громадських організацій, і їх адаптація до місцевих умов.

Результати PEACHD сприятимуть отриманню нових знань у таких сферах:

- визначення пріоритетів і потреб у профілактиці онкологічних захворювань за допомогою аналізу прогалин та перегляду звітів;
- створення практичних моделей для одночасного зменшення впливу кількох факторів ризику шляхом комплексного скринінгу та короткотривалої інтервенції;
- адаптація програм щодо зміни способу життя для їх впровадження в різних контекстах для окремих цільових груп (мігранти та групи населення з низьким соціально-економічним статусом);
- розроблення рекомендацій для адаптації та майбутньої реалізації програм короткотривалих інтервенцій, направлених одночасно на кілька поведінкових факторів ризику, серед різних груп населення та в різних контекстах.

Вплив, на який ми сподіваємося:

За різними оцінками, від 30% до 50% випадків раку можна запобігти, усунувши фактори ризику та впровадивши ефективні стратегії профілактики. Попередній досвід показує, що короткотривалі інтервенції направлені на покращення поведінкових факторів, пов'язаних з онкологічними захворюваннями, такі як вживання алкоголю, тютюну та недостатня фізична активність, є ефективними та економічно вигідними у первинній медичній допомозі.

Очікується, що проєкт PEACHD матиме вплив на ключові наукові та соціальні сфери ЄС: насамперед на створення та поширення нових знань; впровадження інноваційних заходів; зменшення виникнення онкологічних та інших неінфекційних захворювань; підтримку прийняття обґрунтованих рішень.

Вплив проєкту PEACHD на громадян ЄС буде пов'язаний із підтримкою спільних дій щодо зменшення випадків онкологічних захворювань та реалізації програми EU4Health, а також покращення рівня якості життя та зміцнення здоров'я населення. До того ж, проєкт впливатиме на зменшення нерівності у показниках здоров'я серед різних груп населення завдяки впровадженню заходів, орієнтованих на вразливі групи, зокрема населення з низьким соціально-економічним статусом та переміщених осіб.